

U ZEMLJI SVATOVA IZ ŽITORAĐE

PIŠE: DRAGAN VELIKIĆ

1.

Zamislite da na mesec dana utihnu sve one tv stanice i štampani mediji koji svojim sadržajem truju građane prostaštvom i lažima. Šta bi se u tom slučaju dogodilo? Verovatno bi veliki deo društva doživeo trenutnu ovisničku krizu. Jer, naš život ne može da opstane bez svakodnevnih doza primitivizma. U suprotnom, naciju bi snašli problemi kakve imaju narkomani kada se skidaju sa heroina.

Posle četvrt veka života u ludilu mi smo se navikli na taj život. Laži su naše istine. Čitave generacije veruju da je to što žive normalno stanje, oduvek i svugde. Da bi se razumelo koliko nam je svakodnevica zagađena, koliko smo daleko od normalnosti, potrebno je imati iskustvo života u uređenim društvima. Zato starije generacije prizivaju vremena socijalizma. Jer, šta god mislili o Jugoslaviji, ne može se osporiti da je to bila uređena država sa stabilnim sistemom vrednosti, u kojoj je postojala kulturna politika. Njenim nestankom naše *područje* (za Srbiju svakako preciznija odrednica nego pojam „država“) postaje legat razbojničke bande koja nas je uvukla u ratove, izvršila temeljnu pljačku društvene i privatne imovine, uništivši srednju klasu, to vezivno tkivo svakog društva. Godinama se već vrtimo u krug, nemoćni da na ruševinama izgradimo novo društvo, jer to ne ide bez kulturnog modela i sistema vrednosti.

Srpsko društvo je bolesno. Diagnoza nije patriotska, ali je nesporna. Prvi korak je suočavanje sa bolešću. Drugi je terapija. Međutim, ne može je odrediti diler, makar obukao beli mantil. Naravno, vreme je da se u Srbiji prekine večno vraćanje istog, da se stranke na vlasti i u opoziciji ne bave ideologijama, već konkretnim životom. Onog, koji je to pokušao, ubili smo. I ne želimo više da se sa njim suočavamo čak ni u pozorišnim predstavama.

Koliko god situacija bila beznadežna, na svakom pojedincu je da odluči da li će zauvek ostati zatočnik ludila, ili će pokušati da nešto promeni na sebi. Za početak, iskoračiti iz prvog lica množine. Da bi se to desilo, potrebno je pribeći mentalnoj radnji koja

se zove: razmišljanje. Kad se sa time krene, uvek se nešto pojavi, o čemu se onda misleće biće zapita. Tako se polako stvara ličnost. Ona obitava u prvom licu jednine.

2.

Gde bi Srbija bila da su oni koji su sada na vlasti, pre četvrt veka bili ono što su, navodno, danas? Svako ima pravo na promenu, posebno u politici. Jednom se mora zaustaviti vrzino kolo jalovog optuživanja, međutim, ne tako što će se porazbijati ogledala. Bez suočavanja sa vlastitim likom nema suštinskih promena.

Verujem u napore Aleksandra Vučića da se obračuna sa korupcijom. Uostalom, ta odluka mu je pribavila ogromnu popularnost i poverenje kod građana. I ma koliko to jeste zgodan populistički metod - siromašni lakše podnose vlastiti usud ukoliko stradaju i bogati - Vučić ne može bez konkretnih rezultata daveka jahati na tom talasu.

Naprednjaci i socijalisti uporno ponavljaju kako je poslednja dekada vladavine demokrata bila presudna za aktuelno katastrofalno stanje srpske privrede. Nimalo ne braneći demokrate, i njihovu neodgovornu politiku koja je omogućila povratak na vlast *jahača Apokalipse* iz devedesetih godina prošlog veka, ne mogu a da ne primetim ono što svako normalan u Srbiji zna: raspad našeg društva, pljačka narodne imovine i najava ratova nije počela sa Petim oktobrom, već sa Osmom sednicom 1987. godine. Dakle, rodonačelnik propasti Srbije je mentor današnjeg premijera Ivica Dačića. A, predsednik Nikolić, i prvi potpredsednik Vlade Vučić, predvođeni Šešeljem, složno su tercirali u tom horu koji je našu zemlju odvlačio u ambis. I zato, ukoliko žele da im verujemo da su se promenili, i revidirali ne samo svoju politiku prema EU i Kosovu, već usvojili i vrednosti civilizovanog sveta, trebalo bi da javno priznaju svoje zablude.

Premijer Dačić je povodom najave moguće saradnje LDP i DS nedavno izjavio da nema ništa protiv tog udruživanja, ali je poručio da ne mogu oni imati monopol na evropsku opciju, kao da jedino oni drže

barjak demokratije u Srbiji. Kada je reč o evropskoj opciji, DS i LDP su „starosedioci“ u Evropi. To trijumvirat na vlasti dobro zna, međutim, uzda se u kratko pamćenje građana. Poniženima i gladnima lako je manipulirati. U tome srpske službe bezbednosti imaju dugu i uspešnu tradiciju još od vremena *događanja naroda*. Isuviše je zainteresovanih da narod u Srbiji što duže zadrži status neprosvećenog. Nišči duhom tako dobro žive.

A da bi se to stanje ne samo održalo, već i „poboljšalo“, koalicija na vlasti zna da je potrebno izvršiti potpunu zamenu kadrova. Zato su u Beogradu smenili Đilasa, i kidišu na Vojvodinu. Obaviti transfuziju do kraja. Ne bi trebalo sumnjati u njihov vampirski staž. Na red su došli čak direktori osnovnih škola u Srbiji. Svuda dovesti svoje ljude. Nije problem što naprednjaci nemaju dovoljno sposobnih i školovanih, kad je svakog dana sve više prebega iz drugih stranaka, kao i mladih karijerista. Takvi su na lokalnu najzahvalniji. Uostalom, tečni karakteri i ljudi sa mrljom čine temelj svake nedemokratske vlasti.

Svuda u svetu je zdrav razum u manjini, u Srbiji pogotovo. Jedva da ga ima u naznakama. Zato i jesmo jedno propalo, anahrono društvo, nesposobno da se prilagodi novim okolnostima u geopolitici, da nađe svoje mesto u svetu. Mnogo je lakše ukopati se u stereotipima, živeti u idealizovanoj prošlosti, ne suočavati se sa izazovima, odlučno odbaciti principe evolucije. Bardovi nas naši uče da je prilagođavanje karakteristika mekušaca, a mi smo tvrdi i dostojanstveni. Radije ćemo izumreti nego se promeniti. U stvarnosti, za promenu je potrebna hrabrost i pamet. A mi smo takvi samo u mitovima koje smo o sebi stvorili. U životu smo „malo“ drugačiji.

3.

Strah od modernosti je u Srbiji endemskog karaktera. Otud valjda otpor prema železnici. Imati dobre pruge, znači biti povezan sa svetom. U Zapadnoj Evropi se vozovima stiže do svakog grada, do svakog zabačenog mesta. Katastrofalno stanje „Železnica Srbije“ najbolje svedoči gde je Srbija u odnosu na ostatak sveta: na slepom koloseku.

Svake godine, sa novim redom vožnje, gubimo po neki direktan polazak iz naše prestonice prema evropskim gradovima. Tako je pre četiri godine ukinuta linija za Beč, a od prošle godine, umesto dotadašnjih pet svedeni smo na jedan polazak za Ciri. Ukinuti su i direktni polasci za Zagreb

i Sarajevo. Putovati vozom po Srbiji znači suočiti se sa pravim stanjem našeg društva. Jad i čemer na sve strane. Dotrajali i neispravni vagoni, viščasovna zakašnjenja, flekava, smrdljiva sedišta, nebriga i neodgovornost. Zbog čestih krađa delova za signalizaciju ugroženi su životi putnika. To je Srbija danas.

Pa, iako situacija izgleda beznadežna, mi drugu zemlju nemamo. Patriotizam je dati svoj prilog da se takvo stanje promeni. Već sama činjenica da u svim generacijama postoje pojedinci koji istražavaju u punom formatu imenice *čovjek*, i da su prisutni u svim profesijama i u svim socijalnim slojevima u mnogo većem broju nego što to na prvi pogled izgleda, jeste početni kapital. Važno je takvima dati mogućnost delovanja. Međutim, baš su oni izloženi konstantnoj medijskoj obradi čim se nađu na mestima sa kojih mogu da utiču na važne odluke i procese. Setimo se šta su sve centri moći preduzimali u demonizaciji rano preminule Verice Barać. Takvih primera je mnogo.

I zato je za Srbiju izuzetno važno da postane članica Evropske unije. Jer, samo tako će se vratiti poštovanju civilizacijskih vrednosti i pravila bez kojih nema uređenog društva. Naš pravosudni sistem nije sposoban da sankcioniše kriminal – tu važnu privrednu granu u Srbiji. Koliko puta su tokom poslednje decenije apelacioni sudovi bili sigurne kuće za kriminalce.

Nedavno su fudbalerima Crvene zvezde polupani prozori automobila na ograđenom parkingu njihovog kluba. Navijači su uzeli „pravdu“ u svoje ruke. To je logičan nastavak priče na čijem početku fudbaleri tog kluba oblače dresove sa natpisom „Pravda za Uroša“. Ne samo što je Apelacioni sud u Beogradu poznatom kriminalcu prepолоvio kaznu sa deset na pet godina, već je Crvena zvezda finansirala njegovu odbranu. A kad je prošle jeseni, nakon usvojenog zakona o amnestiji oslobođeno 3600 osuđenika, prvi su iz zatvora izašli Uroš Mišić i Miladin Kovačević. Uroš je slavu sticao na domaćim terenima, dok je Miladin branio boje prestupničke Srbije u inostranstvu, u Americi.

4.

Proradili su pacovski kanali Ministarstva spoljnih poslova. Miladini će biti bezbedni i ubuduće. Jatak haškog osuđenika Ratka Mladića imenovan je za ambasadora u Ukrajini. Četvrti sprat Ministarstva ima na lageru mnogo takvih likova. Uostalom, ni prethodna demokratska vlast nije

bila gadljiva na ambasadore bliske atentatorima na Zorana Đinđića.

Za proteklih četvrt veka ko nas sve nije predstavljao u svetu. Iako u Ministarstvu spoljnih poslova postoji dovoljno izvrsnih profesionalaca, stranačke kvote nameću kandidate koji su često bruka za diplomatsku profesiju. Profil osobe koju šaljemo za ambasadora je direktna poruka Srbije kakvu će politiku voditi. Biti profesionalac podrazumeva ne samo stručnost, već i moralni kapacitet. Ta stavka u srpskoj diplomatiji ne nosi mnogo bodova, pa smtu gde jesmo. Jer, iz iskustva znam kako se u svetu diplomatije, posebno u zemljama zapadne demokratije, gleda na diplomate severnokorejskog stajlinga. To su oni koji još uvek nisu obavešteni da je pao Berlinski zid. Na prijemima se prepoznaju po brežnjevskom „sveznajućem” pogledu. Nemaju ni pamet, ni znanje, već podatke. Ukratko, krimogena prošlost nije prepreka za makar savetničko mesto u našim diplomatsko-konzularnim predstavništvima.

Od fanova Farme i ostalih rijalitija, za stanje duha nacije pogubniji su oni koji u tajnosti konzumiraju prostačke sadržaje, a javno su protiv njih. Vide se to dobro na Arkanovoj i Cecinoj svadbi, medijskom događaju od državnog značaja, kome je prisustvovao i sadašnji premijer Srbije. Nije bio jedini političar. O novinarima da ne govorimo. Da li se otad nešto promenilo u kulturološkoj matrici Srbije? Jeste. Sada je prostaka mnogo više.

Jedna moja poznanica, iz pozorišnog miljea, dobila je tada poziv na razgovor od organizatora Arkanove i Cecine svadbe. Bila je zapanjena kad joj je ponuđeno da osmisli venčanje. Na preliminarnom razgovoru iznela je neke svoje ideje. Posle je više nisu zvali. Neke od svojih ideja prepoznala je u scenariju venčanja, koje su prenosile tv stanice. Onaj ko je bio plaćeni ubica UDB, a u slobodno vreme pljačkao banke na Zapadu, sigurno nije imao problem sa autorskim pravima. Međutim, u toj priči je simptomatična sama odluka osobe, koja ne pripada zoni sumraka da uopšte ode na razgovor. I da u tome ne vidi problem. Jeste Željko Ražnatović Arkan osoba iz sveta kriminala, međutim, on je bio narodni poslanik i persona grata srpskog društva. Dovoljan alibi za moju poznanicu. Ili je u pitanju bila radoznalost? Svejedno, svojim činom pokazala je pripadnost svatovima iz Žitorade.

NOVI ADUT SRPSKIH NACIONALISTA

PIŠE: DRAGOLJUB TODORVIĆ

Celo leto ove, 2013. godine traje kampanja afirmisanja lika i dela do sada prilično zaboravljenog Aleksandra Rankovića. U situaciji kad su mnogi mitovi i nacionalizmi potrošeni i iscrpljeni (Miloševićev, ibeovski, četnički, monarhistički, crkveni i drugi), srpski nacionalisti lansiraju mit o Principu i Rankoviću kao srpskim herojima, koji su se borili i žrtvovali za srpstvo i Srbiju. O Rankoviću su objavljene dve knjige koje su feljtonizirane u dnevnim listovima (koji nisu tabloidi) i koje predstavljaju panegirik Rankoviću, objavljuju se slavopojke Rankovićevom jugoslovenstvu, poštenju, zaslugama. Ide se tako daleko da se konstatuje da je raspad Jugoslavije počeo smenom Rankovića, piše se povodom 30-godišnjice njegove smrti, o 100.000 ljudi prisutnih na sahrani koji su skandirali, izvikivali parole i aplaudirali.

Na dan 30-godišnjice smrti Aleksandra Rankovića, venac na njegov grob položio je akutelni srpski premijer Ivica Dačić i održao, za predsednika vlade malo neuobičajenu besedu u kojoj iznosi prozivljive i nedokumentovane tvrdnje. Iz besede navodimo jedan deo:

„Ranković nikada nije doživeo političku rehabilitaciju, a suštine njegove smene nisu bile lažne optužbe o prisluškivanju Tita, nego politika usmerena protiv srpskog naroda i Srbije.”

Dačić je iskoristio i intervju o političkoj i ekonomskoj situaciji u zemlji, koga je dao za Dnevnik RTS, da, nakon što mu je novinarka zahvalila na razgovoru, čestita RTS 55 godina postojanja i onda potpuno van konteksta kaže:

„Čestitao bih vam i više kada bi objavili do sada neobjavljen snimak sa sahrane Aleksandra Rankovića koji je pod embargom.”

Imajući u vidu ovako neočekivan publicitet dat Rankoviću i to, kako u knjigama i štampi, tako i jednog od trojice najviših političkih funkcionera u Srbiji, nameće se potreba malo detaljnije analize biografije Aleksandra Rankovića.